

Pržno

Kraj: Zlínský

Správní obvod: Vsetín

Nadmořská výška: 330 m n. m.

Počet obyvatel: 621

Adresa URL: www.prznouvsetina.cz

Okres: Vsetín

GPS souřadnice: 49.387470N, 17.942847E

První pís. zmínka: 1372 (652 let)

PSČ: 756 23

Historie obce Pržno

Pržno se v písemných pramenech připomíná poprvé roku 1372, v roce 1505 se uvádí jako městečko. Jako městečko je Pržno uváděno ještě po r. 1750 a městskou pečeť doloženou r. 1724 užívalo Pržno ještě v r. 1856. Rozkvět městečka Pržna je třeba klást do doby před rokem 1516. Z katastrální mapy z r. 1829 je patrné, že náměstí v Pržně mělo pravidelný obdélníkový půdorys. Tento půdorys byl narušen teprve dodatečně, když bylo zastaveno skupinami domků a školou. Právě toto náměstí tvořilo prostor, kde se někdy dávno konávaly trhy. Bylo to vlastní tržiště, kde svého času poddaní prženského panství či statečku prodávali výsledky práce na polích a kde naopak prženská řemeslníci prodávali své výrobky. V Pržně žil a odtud vyšel šlechtický rod rytířů z Pržna. Z tohoto důvodu je patrné, že v Pržně musela stát tvrz, kde tento rytířský rod sídlil. Tvrz stála pravděpodobně podél úpatí, kde dnes protéká Paléskový potok. Dodnes se tomuto místu říká V zemanském dvoře. Není pochyb o tom, že Pržno, když bylo ještě živým a pulsujícím městečkem, mívalo vlastní hrdelní právo. O popravách v Pržně nejsou dochovány žádné doklady, teprve na počátku 18. století se nachází zmínka o hrdelním právu v dopisech vsetínské městské rady. Švédská okupace Moravy přinesla poslední velký rozmach revolučního hnutí valašských poddaných. Povstání samotné bylo potlačeno brutálním způsobem v lednu roku 1644. V seznamu poddaných vsetínského panství je tak vlastně dochován nejstarší známý soupis držitelů usedlostí v Pržně. Držitelem fojství byl Martin Fojt, který byl za svou účast na povstání popraven. Pržno bylo po potlačení vzpoury zčásti císařskými vojáky vypáleno. V r. 1684 přišel na prženskou faru Šimon Xaver Rochus Nigrini z Val. Meziříčí, původem z Uher. Nigrini vylepšil vybavení fary, zasloužil se o opravu zděného kostela a fary a výstavbu školy. První písemná zpráva o škole v Pržně pochází z roku 1660. Je více než pravděpodobné, že škola byla v Pržně stejně, jako sama fara, už v době předbělohorské. První písemné zprávy o škole a jejích učitelích pocházejí už z doby, kdy byla pevně v katolických rukou. Jako první známý rektor školy v Pržně se v roce 1660 uvádí Martin Pica. V r. 1864 byla zbořena stará dřevěná budova školy a místo ní byla postavena nová budova katolické školy. Byla zděná a daleko prostornější než předcházející. V polovině roku 1931 byla zbořena budova evangelické školy a zahájeny práce pro stavbu nové budovy. Nová školní budova z r. 1932 slouží svému účelu dodnes. V r. 1724 došlo opět ke změně majitele vsetínských panství. Stal se jím po smrti M. Illesházého J. hr. Illesházy. Městečko Pržno využilo této změny a obrátilo se na nového majitele panství se stížností na zhoršení životních podmínek poddaných a nespravedlivého zvyšování poddanských povinností. Tato žádost skončila bezúspěšně. Náboženské poměry v Pržně a celé prženské farnosti po roce 1700 nebyly stále ještě takové, jak by to církevní úřady rády viděly. Setkáváme se opět s tajnými evangelíky. Farářům stále vypomáhali jesuité. Za faráře Pavla Zdražila vyla v roce 1729 pro

kostel pořízena krásná, kamenná, barokní křtitelnice, kerá byla z Pržna odvezena a nalézá se dnes v muzeu v Rožnově p. R. V r. 1751 byla zbořena sakristie a kostnice, které byly již sešlé. Na žádost prženských farníků daroval majitel panství hrabě J. Illesházy na stavbu nové kostnice a sakristie 2000 vypálených cihel a 50 měřic vápna. V r. 1770 objednalo panství, snad na povzbuzení linkavých prženských katolíků, postavení sochy sv. Jana Nepomuckého na Jamiskách, což je doklad, že ještě v této době se jezdilo do Pržna jiným směrem než dnes a že v té době byl také v provozu ještě most či brod přes Bečvu mezi Pržnem a Jablůnkou. Prvním kazatelem evangelické církve v Pržně se stal Michal Žilinský. Žilinskému se podařilo r. 1782 postavit v Pržně faru a o rok později zděný evangelický kostel. Kostel byl postaven na pozemku Martina Adámka u Krajčů. V r. 1775 bylo v Pržně 85 domovních čísel (v Jablůnce 81, v Mikulůvce 32), bylo zde 13. gruntů, 9 podsedků a 21 chalup. Jedinou osobou, která se mohla z dnešního hlediska považovat za představitelku zdravotnického personálu, byla porodní bába. Ranhojič, který byl zaměstnán vsetínskou vrchností, léčil poddané na celém panství, ale jeho léčení bylo pro většinu poddaných cenově nedostupné. V r. 1829 bylo v Pržně prováděno katastrální měření pro tzv. stabilní katastr, který vlastně platí dodnes (s příslušnými změnami). V obci byly v té době téměř všechny domy dřevěné. Zděné byly jen oba kostely, obě fary, škola, hostinec a tři soukromé domy. Od r. 1850 vykonával správu obce volený obecní výbor, jenž ze svého středu vybíral tzv. obecní představenstvo. Podle obecního řádu z r. 1864 stál v čele obce starosta, obecní představenstvo a obecní výbor. Obec zaměstnávala obecní zřízence (policajt, obecní hotař, ponocný). Veřejný život v obci ve druhé polovině minulého století se stejně, jako v předešlém období, odbýval zejména na půdě náboženské. V r. 1872 byl dostavěn a vysvěcen nový evangelický kostel. Byl vystavěn kolem starého kostela, který mohl dále sloužit svému účelu. Poněkud později došlo k novostavbě katolického kostela v Pržně. Stará gotická stavba měla dřevěnou věž. V r. 1880 se pomýšlelo na důkladnou přestavbu nejen věže, ale celého chrámu. Oprava kostela se však protáhla a až roku 1887 byl starý gotický kostel zbořen až téměř k základům a byly postaveny zdi kostela. Bohoslužby byly zahájeny r. 1889. V r. 1906 byl založen v Pržně dobrovolný hasičský sbor. Předtím působili při likvidaci požárů sami občané. Obecní hospodaření v této době trpělo nedostatkem příjmů. Obyvatelé se živili zemědělstvím a kromě hospody, mlýna, krejčího, kováře, ševce a několika obchodníků se dřevem, vlastně v Pržně nekvetla ani řemesla. Velmi často provozovaným řemeslem bylo plťářství - plavení dřeva na vorech. Počet plťářů v Pržně se pohyboval kolem deseti. Tečku za tímto řemeslem udělala výstavba železnice Hranice-Vsetín v r. 1885. Ke konci minulého století vyráběli někteří pržňané koše z vrbového proutí, jehož rostlo kolem dostatek. Kromě toho chodívali ošetřovat plantáže košíkářské vrby, kterou pěstoval v devadesátých letech majitel velkostatku Thonet u Jablůnky a Ratiboře jako důležitou surovinu pro svůj nábytkářský průmysl. Nadále se v Pržně udržovala domácí výroba křiváků. Rozšířená byla také výroba dřevěného nářadí. Časté rozvodňování řeky Bečvy vedlo k tomu, že byly neustále strhávány dřevěné lávky spojující Pržno a Jabůnku. Proto se začal zemský národní výbor zabývat výstavbou železobetonového mostu. Práce byly zahájeny r. 1918 a dokončen byl o rok později.

